

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 230.747 van 2 april 2015
in de zaak A. 209.016/VII-38.832.**

In zake : 1. Magda BOUTE
 2. Maarten INGELS
 3. Nico DE ZUTTER
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Peter De Smedt en Wannes Thyssen
 kantoor houdend te 9000 Gent
 Kasteellaan 141
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door
de Vlaamse regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Dirk Abbeloos
kantoor houdend te 9200 Dendermonde
Noordlaan 82-84
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkommende partij :
de BVBA AN-PIGS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Steve Ronse en Meindert Gees
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
President Kennedypark 6, bus 24
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 29 mei 2013, strekt tot de
nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur
en Cultuur van 22 maart 2013 waarbij het beroep ingesteld tegen de beslissing van
de deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen van 13 september 2012, houdende

het deels verlenen van de milieuvergunning aan de BVBA An-Pigs voor het veranderen van een gemengde veehouderij, gelegen aan de Schare 40a te Bassevelde, gegrond wordt verklaard en de beroepen beslissing wordt gewijzigd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 225.977 van 7 januari 2014 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

De verzoekende partijen hebben een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomen de partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 14 februari 2014. De tussenkomen de partij heeft een memorie ingediend.

Eerste auditeur Peter Provoost heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verzoekende partijen en de tussenkomen de partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 12 maart 2015.

Kamervoorzitter Eric Brewaeys heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Wannes Thyssen, die verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Stijn Van Hulle, die loco advocaat Dirk Abbeloos verschijnt

voor de verwerende partij, en advocaat Thomas Quintens, die loco advocaten Steve Ronse en Meindert Gees verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Peter Provoost heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De tussenkomende partij exploiteert een gemengde veehouderij in Assenede, deelgemeente Bassevelde. De lopende milieuvergunning werd door de deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen verleend op 10 april 2008, voor een termijn van 20 jaar, voor onder meer het houden van 113 runderen en 1.093 varkens, en de opslag van 7.210 m³ dierlijke mest.

De inrichting ligt in landschappelijk waardevol agrarisch gebied, op meer dan 1.000 meter afstand van woongebied, woonuitbreidingsgebied, gebied voor verblijfsrecreatie, natuurreservaat en bosreservaat. De verzoekende partijen wonen in de onmiddellijke omgeving van de inrichting.

3.2. Op 23 oktober 2008 neemt de deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen akte van de overname van de exploitatie door de tussenkomende partij, waarvan de vorige exploitant één van de vennoten is.

3.3 Op 29 februari 2012 dient de tussenkomende partij een milieuvergunningsaanvraag in voor het veranderen van de inrichting met voortijdige hernieuwing van de vergunning.

Het is de bedoeling om het aantal runderen te vermeerderen naar

148, het aantal varkens naar 14.605, en er zou een mestverwerkingsinstallatie worden gebouwd met een jaarlijkse capaciteit van 20.000 ton. Bij de aanvraag wordt een project-milieueffectrapport (hierna : MER) gevoegd, goedgekeurd door de bevoegde administratie op 15 februari 2012, evenals een afzonderlijke geurstudie die buiten de MER-procedure door een andere deskundige werd opgesteld.

3.4. Er wordt een informatievergadering georganiseerd. Tijdens het openbaar onderzoek worden er 133 bezwaarschriften ingediend. Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Assenede adviseert ongunstig.

3.5. Op 13 september 2012 vergunt de deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen de uitbreiding van het aantal runderen. De uitbreiding van het aantal varkens en de mestverwerkingsinstallatie worden geweigerd.

3.6. De tussenkomen partij dient hiertegen een administratief beroep in.

3.7. Volgende adviezen worden verleend :

- de Vlaamse Milieumaatschappij, afdeling Grondwaterbeheer, adviseert gunstig;
- de Isabellapolder adviseert voorwaardelijk gunstig;
- het Agentschap voor Natuur en Bos adviseert voorwaardelijk gunstig;
- het departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed adviseert eerst gunstig, later, na kennisname van de beoordeling door de gemeente van de ruimtelijke inpasbaarheid, voorwaardelijk gunstig;
- de afdeling Milieuvergunningen adviseert op 5 december 2012 ongunstig; nadat de exploitant is gehoord op een zitting van de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie van 11 december 2012, bezorgt hij op 21 december 2012 een verslag met "bijkomende geurberekeningen"; daarop adviseert de afdeling Milieuvergunningen in een aanvullend advies van 4 januari 2013 voorwaardelijk gunstig;
- de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie adviseert voorwaardelijk gunstig.

3.8. Op 22 maart 2013 wordt de gevraagde vergunning verleend. Dit is de bestreden beslissing.

Onder meer de volgende bijzondere vergunningsvoorwaarden worden opgelegd, zoals voorgesteld door de afdeling Milieuvergunningen en in navolging daarvan door de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie :

"17. de nieuwe stallen 1, 12 en 13 worden voorzien van een combiwasser met ten minste de volgende reductiecoëfficiënten: 85% geurreductie, 80% stofreductie, 85% ammoniakreductie. De bestaande stallen 2, 7, 8, 9 worden eveneens voorzien van een combiwasser met dezelfde reductiecoëfficiënten;

18. de volgende geurreducerende maatregelen van het standaardpakket voor varkensstallen conform de omzendbrief LNE 2012/1: 'Milderende maatregelen voor geuremissies die afkomstig zijn van bestaande varkens- en pluimveestallen in Vlaanderen' worden toegepast op alle varkensstallen, zowel bestaande als nieuwe stallen en zowel ammoniakemissiearme als conventionele stallen:

- A-V1: Optimaliseren van het ventilatiesysteem;
- A-V2: Intensief en regelmatig reinigen van de stal bij all-in of all-outs systemen;
- A-V3: Voederen naar behoefte van de dieren;
- A-V4: Goed brijvoermanagement;
- A-V5: Voederverliezen beperken en ze regelmatig verwijderen;

De volgende bijkomende geurreducerende maatregelen voor varkensstallen worden ten minste toegepast op stallen 1, 2, 4, 5 en 6 conform de omzendbrief LNE 2012/1: 'Milderende maatregelen voor geuremissies die afkomstig zijn van bestaande varkens- en pluimveestallen in Vlaanderen':

- B-V1: Beperken van de mestverblijftijd in de stal;

Conform omzendbrief LNE 2012/1 worden, indien vereist, standaardprocedures opgemaakt en uitgevoerd. Een logboek wordt bijgehouden waarin de acties in verband met maatregel A-V1, A-V2 en B-V1 worden vermeld. Dit logboek ligt steeds ter inzage van de toezichthoudende overheid;

19. rond stal 12 en 13 wordt een groenscherm voorzien van minstens 6 m breed zoals aangegeven op het uitvoeringsplan, aangevuld met een groenscherm aan de zuidzijde van stal 12 en 13. Dit groenscherm moet bestaan uit minstens 3 rijen planten: eerst struiken, daarna coniferen en daarna loofbomen. Deze planten moeten kruislings gezet worden om grote openingen in het groenscherm te vermijden. De afstand tussen het groenscherm en de stallen mag maximaal 15 m bedragen en de optische porositeit mag niet meer dan 35% bedragen. Dit groenscherm wordt aangeplant in het eerste plantseizoen na het beëindigen van fase 1. Uitgevallen planten moeten zo snel mogelijk vervangen worden. De hoogte van de volgroeide loofbomen moet minstens 10 meter bedragen. Ten noorden en ten westen van stal 1, 2 en 3 moet

een groenscherm voorzien worden conform het landschapsintegratieplan;

20. de lagune wordt voorzien van beplanting conform het beplantingsplan;

21. de exploitant overlegt met de leveranciers en transporteurs die het bedrijf aandoen, om de opgestelde transportplannen maximaal te respecteren zodat een maximale spreiding van de transporten bekomen wordt;

22. alleen de transporten voor het afvoeren van vleesvarkens mogen 's nachts gebeuren. Alle andere transporten moeten tussen 7u en 19u plaatsvinden;

23. tijdens het laden en lossen mogen de motoren van de vrachtwagens niet stationair draaien indien dit niet nodig is voor het laden of lossen. Het laden en lossen gebeurt alleen op de op de uitvoeringsplannen voorziene laad- en losplaatsen;

24. in de mestverwerkingsinstallatie mag alleen bedrijfseigen mest en geen extern aangevoerde mest verwerkt worden;

25. de weegbrug mag alleen voor bedrijfseigen transporten gebruikt worden en niet door derden;

(...)"

3.9. De motivering luidt onder meer als volgt :

"Overwegende dat de aanvraag betrekking heeft op een activiteit, die voorkomt op de lijst van bijlage I van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende de vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectenrapportage, met name rubriek 21, c, 'Installaties voor intensieve pluimvee of varkenshouderij met meer dan 3.000 plaatsen voor mestvarkens (van meer dan 20 kg)' en rubriek 21, d, 'Installaties voor intensieve pluimvee of varkenshouderij met meer dan 900 plaatsen voor zeugen'; dat de inrichting bijgevolg m.e.r.-plichtig is;

Overwegende dat de exploitant een MER heeft ingediend op 1 februari 2012 voor de uitbreiding en hernieuwing van een gemengde veeteeltinrichting tot 148 runderen en 14.605 varkens; dat het PRMER-0574-GK door de dienst mer is goedgekeurd op 15 februari 2012;

Overwegende dat de exploitant in 2008 vergund is voor het houden van 113 runderen en 1.093 varkens (749 zeugen, 11 beren, 333 vleesvarkens) die worden gehouden in 10 stallen; dat de exploitant circa 2.562 niet-vergunningsplichtige biggen houdt; dat hij het dierenaantal wenst uit te breiden tot 148 runderen, 14.605 varkens (1.186 zeugen, 21 beren, 13.398 vleesvarkens) en 6.378 niet-vergunningsplichtige biggen door het ombouwen van de bestaande stallen en door het bouwen van 3 nieuwe stallen (stal 1: 324 varkens, stal 12: 9.728 varkens en stal 13: 3.072 varkens); dat de exploitant eveneens vergunning vraagt voor een mestverwerkingsinstallatie met een capaciteit van 20.000 ton per jaar en aanhorigheden;

Overwegende dat de veranderingen en uitbreidingen gespreid zullen worden over 2 fasen; dat in de eerste fase varkensstal 12 zal gebouwd worden; dat tegelijk stallen 7, 8 en 9 op een combiluchtwater zullen aangesloten worden en de mestvaalt naast stal 3 zal geregulariseerd worden; dat in de tweede fase stal 1 en 13 zullen gebouwd worden; dat tegelijk stal 2 zal aangesloten worden

op een combiluchtwasser en de geregulariseerde mestvaalt naast stal 3 zal verbouwd worden tot een zeugenstal volgens een ammoniakemissiearm systeem en stal 2, 9, 10 en 11 intern verbouwd zullen worden; dat de vaste mestopslag dan zal verplaatst worden naar een opslag van vaste mest in de loods; dat de mestverwerkingsinstallatie zal gebouwd worden in de tweede fase; dat een groenscherm zal aangeplant worden van 6 tot 8 m breed rond de volledige west- en oostzijde en een stukje aan de noordzijde van stal 12 en 13 en de mestverwerkingsinstallatie;

Overwegende dat de stalindeling van de vergunde situatie hieronder is weergegeven;

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
stalsysteem	V-3.1	V-3.6	V-2.6	V-2.6	conv.	V-1.2	conv.	conv.	conv.	conv.
varkens	288	451	54	72	108			120		
biggen						1.200	962	410		
runderen									47	66
mest (m ³)	125	900			320	120	700	250	420	1012

Overwegende dat de stalindeling van de aangevraagde situatie na realiseren van fase 2 hieronder is weergegeven;

	1	2	3	4	5	6	7
stalsysteem	combi	V-3.1 + combi	V-3.6	V-2.6	V-2.6	conv.	V-1.2 + combi
varkens	323	280	677	54	72	108	
biggen							1.518
runderen							
mest (m ³)	125	125	1.382		320		240

	8	9	10	11	12	13
stalsysteem	conv. + combi	conv. + combi	conv.	conv.	combi	combi
varkens		282			9.728	3072
biggen	1.152	108			3.600	
runderen			81	67		
mest (m ³)	700	340	520	268	9.800	4.115

Overwegende dat de aanvraag een mestverwerkingsinstallatie bevat van het type Trevi; dat alleen mest van het eigen bedrijf zal verwerkt worden; dat de ruwe mest opgeslagen wordt in een buffer van 500 m³; dat de ruwe mest met behulp van een decanteercentrifuge gescheiden wordt in een dikke fractie (15%) en een dunne fractie (85 %); dat de dikke fractie wordt afgevoerd naar een gespecialiseerd bedrijf of zal worden afgezet naar de landbouw; dat de dunne fractie wordt overgepompt naar een buffer van 400 m³; dat de dunne fractie een biologische zuivering ondergaat die bestaat uit een nitrificatie en een denitrificatie zodat een verregaande reductie in stikstof en fosfor bekomen wordt; dat de dunne fractie wordt overgepompt in een nitrificatiebekken (975 m³) waarin in aerobe omstandigheden ammoniak omgezet wordt tot nitraat; dat in een denitrificatiebekken (675 m³) in anaerobe omstandigheden

nitraat wordt omgezet tot stikstofgas dat opgenomen wordt in de atmosfeer; dat een recirculatiepomp tussen beide bekken zorgt voor de aanvoer van nitraat vanuit het nitrificatiebekken naar het denitrificatiebekken; dat de terugstroom van het denitrificatiebekken naar het nitrificatiebekken verloopt via openingen in beide bekken; dat de dunne fractie dus meerdere keren beide reactoren doorloopt; dat na de beluchtingsfase, een bezinking gebeurt in het nitrificatiebekken; dat het effluent overgepompt wordt naar een nabezinker (528 m³); dat het biologisch slib in de reactor achterblijft; dat het effluent na bezinking in de nabezinker overgepompt wordt naar het effluentbekken van 8.000 m³; dat het effluent uitgereden wordt op landbouwgronden;

Overwegende dat het bedrijf 152 waarderingspunten telt; dat het bedrijf 16.384 varkensseenheden telt; dat bijgevolg in functie van deze 2 waarden een minimumafstand van 300 m ten opzichte van elk hindergevoelig gebied moet gerespecteerd worden conform artikel 5.9.4.4 van titel II van VLAREM; dat het dichtstbij gelegen hindergevoelig gebied gelegen is op meer dan 1000 m zodat het bedrijf voldoet aan de geldende verbods- en afstandsregels; dat moet opgemerkt worden dat het maximaal aantal varkensseenheden waaraan kan getoetst worden in artikel 5.9.4.4 van titel II van VLAREM 2.625 bedraagt en dat het bedrijf 6 keer meer varkensseenheden telt; dat bovendien 6.378 niet-vergunningsplichtige biggen niet zijn opgenomen in deze berekening;

Overwegende dat bijna alle varkens zullen gehuisvest worden in ammoniakemissiearme stallen; dat 108 zeugen gehuisvest worden in stal 6 wat een conventionele stal is; dat de runderen gehuisvest zijn in conventionele stallen; dat er geen erkende ammoniakemissiearme stalsystemen zijn voor runderen; dat stallen 1, 2, 7, 8, 9, 12 en 13 zullen worden aangesloten op een biologische luchtwasser met een geur- en ammoniakreductie van 85%; dat wanneer gerekend wordt met een dergelijke geurreductie de totale geuremissie nog stijgt van 89.960 OUE/s in de huidige situatie naar 130.422,78 OUE/s in de gewenste situatie door de zeer grote uitbreiding van het aantal dieren;

Overwegende dat een geurstudie is opgenomen in het MER; dat een 20-tal naburige bedrijven zijn opgenomen in de clusteranalyse; dat onderstaande tabel het aantal gehinderde woningen per effect (negatief, matig negatief, gering negatief) op vlak van geur afkomstig van de inrichting weergeeft voor agrarisch gebied, woongebied met landelijk karakter en woongebied en overige gevoelige gewestplanbestemmingen;

	effect	huidig	gewens t	verschil
> 10 OUE/m³				
agrarisch gebied	Negatief effect	125	129	+4
woongebied land. kar.	Negatief effect	6	6	0
5-10 OUE/m³				
agrarisch gebied	Matig negatief effect	89	100	+11
woongebied land. kar.	Negatief effect	13	14	+1
woongebied	Negatief effect	2	7	+5
Nederland	Negatief effect	1	1	0
3-5 OUE/m³				
agrarisch gebied	Gering negatief effect	103	92	-11
woongebied land. kar.	Matig negatief effect	41	60	+19
woongebied	Negatief effect	381	414	+33

Overwegende dat in de toekomstige situatie in totaal 823 woningen gehinderd worden in verschillende gewestplanbestemmingen; dat in de toekomstige situatie 571 woningen negatief gehinderd zullen worden waarvan 421 in woongebied, 80 in woongebied met landelijk karakter en 129 in agrarisch gebied;

Overwegende dat 11 woningen minder gering negatief gehinderd worden in agrarisch gebied doordat ze in de toekomst een matig negatief effect zullen ondervinden; dat 30 extra woningen matig negatief gehinderd worden (11 in agrarisch gebied en 19 in woongebied met landelijk karakter); dat 43 extra woningen negatief gehinderd worden (4 in agrarisch gebied, 1 in woongebied met landelijk karakter en 38 in woongebied); dat bijgevolg in totaal circa 62 woningen bijkomend kunnen gehinderd worden na realisatie van de gewenste situatie;

Overwegende dat circa een 45-tal woningen gelegen zijn binnen de 3 OUE/m² afkomstig van het individueel bedrijf; dat deze woningen gelegen zijn in agrarisch gebied; dat reeds in de aanvraag een geurstudie was opgenomen waarbij de geurimmissie wordt bepaald voor de 27 dichtstbij gelegen woningen (ref. Crea-nr. A1000697/KA/1); dat 3 van de 27 woningen gerelateerd zijn met een landbouwbedrijf; dat uit deze studie blijkt dat voor 8 van de 27 woningen de geurimmissie in de clusterbenadering (licht) stijgt met gemiddeld 0,76 OUE/m²; dat voor de andere 19 woningen de geurimmissie daalt met gemiddeld 5,25 OUE/m²; dat wanneer geen rekening gehouden wordt met de verwachte daling ter hoogte van de 3 landbouwbedrijven, een daling te verwachten valt van gemiddeld 4,27 OUE/m² bij de andere 16 woningen; dat vooral een daling optreedt bij de woning gelegen op 10 m van de perceelgrens van 63,59 OUE/m² naar 53,83 OUE/m²; dat dit huis eigendom is van de exploitant;

Overwegende dat in de geurstudie uit het MER in stal 7 1.200 biggen en in stal 8 962 biggen opgenomen zijn in de huidige toestand; dat in de geurstudie (ref.: Crea-nr. A 1000697/KA/1) in de huidige toestand in stal 7 1.518 biggen en in stal 8 1.152 biggen opgenomen zijn; dat volgens deze laatste geurstudie de totale geuremissie in de huidige situatie 93.744 OUE/s bedraagt wat hoger is dan de situatie zoals voorgesteld in het MER (huidige uitstoot: 89.960 OUE/s); dat volgens de exploitant de aanvullende geurstudie (ref.: Crea-nr. A1000697/KA/1) de correcte actuele situatie weergeeft; dat in deze studie echter geen overzicht is opgenomen met het aantal gehinderde woningen;

Overwegende dat de exploitant op 21 december 2012 een aanvullende geurstudie heeft overgemaakt; dat in deze geurstudie een aantal verduidelijkingen zijn opgenomen in verband met de bijkomende gehinderde woningen; dat in deze geurstudie ook een simulatie is gemaakt van de geurdruk wanneer de Omzendbrief LNE 2012/1: 'Milderende maatregelen voor geuremissies die afkomstig zijn van bestaande varkens- en pluimveestallen in Vlaanderen' wordt toegepast op alle varkensstallen;

Overwegende dat de exploitant aangeeft het standaardpakket van de Omzendbrief LNE 2012/1 te willen toepassen op alle varkensstallen (bestaand en nieuw, ammoniakemissiearm en niet-ammoniakemissiearm); dat daarnaast de mestverblijftijd kan worden beperkt voor stal 1, 2, 4, 5 en 6; dat wanneer de bijhorende reductiecoëfficiënten toegepast worden op de stallen, de totale

geuremissie 115.477,88 OUe/s bedraagt in de gewenste situatie; dat rond stal 12 en 13 een groenscherm zal worden aangeplant; dat het aandeel van deze stallen in de totale uitstoot werd bepaald om zo een reductiecoëfficiënt te bepalen; dat via deze berekening een reductie van 2,44% wordt toegewezen aan het groenscherm; dat deze reductie enkel op woningniveau werd toegekend aangezien niet alle woningen een effect kunnen ondervinden van dit groenscherm;

Overwegende dat de Omzendbrief LNE 2012/1 bestaande stallen definieert als zijnde niet-ammoniakemissie arme stallen; dat bijna alle bestaande varkensstallen ammoniakemissiearm zullen gemaakt worden zodat deze niet meer vallen onder de definitie van bestaande stallen zoals opgenomen in de Omzendbrief; dat de Omzendbrief LNE 2012/1 bijgevolg alleen kan toegepast worden op stal 6; dat wanneer een geurreductiecoëfficiënt van 20% toegepast wordt op stal 6, dit een daling van 1.823,04 OUe/s oplevert of een daling van 1,4% van de totale geuruitstoot;

Overwegende dat de exploitant bereid is om een aantal maatregelen opgesomd in de omzendbrief LNE 2012/1 (standaardpakket voor alle stallen, mestverblijftijd beperken voor enkele stallen en groenscherm) toe te passen op alle stallen; dat deze maatregelen een positief effect kunnen hebben op de geuremissie, dat het bijgevolg aangewezen is om deze voorgestelde maatregelen gekoppeld aan de Omzendbrief LNE 2012/1 bijkomend op te leggen in de bijzondere voorwaarde;

Overwegende dat in de aanvullende geurstudie van 21 december 2012 een immissiebepaling is opgenomen van 59 woningen die bijkomend gehinderd worden in de gewenste situatie ten opzichte van de vergunde situatie; dat het aantal gehinderde woningen in de vergunde situatie en het aantal bijkomend gehinderde woningen in de gewenste situatie niet hetzelfde is als in de geurstudie opgenomen in het MER van het bedrijf; dat dit komt omdat in de aanvullende studie het aantal biggen in stal 7 en 8 in de vergunde situatie gewijzigd is ten opzichte van 2 jaar geleden toen het MER werd opgemaakt;

Overwegende dat uit de immissiebepalingen in de gewenste situatie bij de 59 bijkomend gehinderde woningen blijkt dat de stijging in geurimmissie beperkt is (maximale stijging $< 2 \text{ OUe/m}^3$);

Overwegende dat de exploitant bij het beroepsschrift 2 rendementsmetingen heeft toegevoegd; dat deze studies een geurreductierendement aangeeft van 88 en 85%;

Overwegende dat er gebruik gemaakt wordt van meelfasevoeding wat resulteert in een daling van de stikstofexcretie wat een gunstige invloed heeft op de geuremissie;

Overwegende dat de kadavers wekelijks opgehaald worden door een verwerker; dat de kadaveropslag nu niet gekoeld is; dat de kadaveropslag in de toekomst zal gebeuren met een mobiel systeem dat gekoeld wordt;

Overwegende dat de centrifuge voor de scheiding van de ruwe mest in een dunne en dikke fractie opgesteld staat in een loods; dat de dikke fractie opgeslagen wordt in een loods met een opslagcapaciteit van 250 m^3 ;

Overwegende dat in de BBT-studie voor mestverwerking staat dat het effluent een laag gehalte ammoniakale stikstof bevat zodat emissiearme opslag niet nodig is aangezien de geuremissie van het effluent laag is; dat in dezelfde

studie vermeld staat dat het slib hoofdzakelijk van microbiële oorsprong is; dat op basis van een studie van Trevi bij een gelijkaardige installatie aangehaald in bovengenoemde BBT-studie werd vastgesteld dat het stikstofverlies (via NH₃ en N₂O) en de geuremissie ter hoogte van de denitrificatie- en nitrificatiebekkens aanvaardbaar is; dat bijgevolg het denitrificatie- en nitrificatiebekken, de nabezinker en de effluentopslag niet afgedekt moeten worden;

Overwegende dat uit de verschillende geurstudies blijkt dat er bijkomende geurhinder te verwachten valt; dat deze bijkomende hinder echter beperkt is; dat voor de dichtstbij gelegen woningen een verbetering of een stand-still te verwachten valt; dat bijgevolg, wanneer de voorgestelde maatregelen en de maatregelen opgenomen in de bijzondere voorwaarden strikt worden nageleefd, de geurhinder voor de omgeving tot een aanvaardbaar niveau kan beperkt worden;

(...)

Overwegende dat de ventilatoren een continue bron zijn; dat in de huidige situatie 25 ventilatoren werkzaam zijn en in de toekomstige 58;

Overwegende dat de geluidsstudie in het MER 2 evaluatiepunten neemt, namelijk bij de dichtstbij zijnde woning op circa 10 m van de perceelgrens en op 200 m van de perceelgrens; dat de richtwaarden voor continue bronnen voor een nieuwe inrichting gehanteerd worden, zijnde overdag 40 dB(A), 's avonds 35 dB(A) en 's nachts 30 dB(A); dat de geluidsdruk afkomstig van de continue bronnen ter hoogte van de evaluatiepunten is opgenomen in onderstaande tabellen voor de huidige en toekomstige situatie;

huidig	dag	avond	nacht
Woning op 10 m	47,4 dB(A)	47,3 dB(A)	45,2 dB(A)
Op 200 m	37,6 dB(A)	35,5 dB(A)	32,8 dB(A)

gewenst	dag	avond	nacht
Woning op 10 m	51 dB(A)	51 dB(A)	48,8 dB(A)
Op 200 m	39,6 dB(A)	38,5 dB(A)	36 dB(A)

Overwegende dat in het standaardpakket van de Omzendbrief LNE 2012/1 is opgenomen dat het ventilatiesysteem moet geoptimaliseerd worden om overmatig ventileren te voorkomen; dat dit ook een gunstig effect zal hebben op de geluidshinder; dat de combiwassers achteraan de stallen zullen geplaatst worden weg van de bewoning; dat het geluid van 54 van de 58 aanwezige ventilatoren gedempt zal worden door het waspakket van circa 1,5 m van de combiwasser; dat de exploitant een studie heeft bezorgd waarbij geluidsmetingen zijn uitgevoerd van ventilatoren op vol vermogen bij een gelijkaardige luchtwasser; dat door het waspakket een reductie van 10 dB(A) bekomen wordt; dat deze studie uitgevoerd werd bij een luchtwasser met een waspakket van circa 90 cm terwijl het waspakket van de combiwasser die zal voorzien worden op het bedrijf, circa 1,5 m breed is zodat een verdere demping kan verwacht worden;

Overwegende dat de volgende incidentele geluidsbronnen aanwezig zijn:

- lossen van veevoeder: 111 dB(A);
- geluid dieren tijdens laden: 115 dB(A);

- dichtslaan laadklep van vrachtwagens: 115 dB(A);

Overwegende dat de richtwaarden voor incidentele bronnen voor een nieuwe inrichting gehanteerd worden, zijnde overdag 55 dB(A), 's avonds 45 dB(A) en 's nachts 40 dB(A); dat de geluidsdruk afkomstig van de incidentele bronnen ter hoogte van de evaluatiepunten is opgenomen in onderstaande tabel (laden van dieren/lossen van voeder); dat de geluidsdruk afkomstig van de incidentele bronnen in de huidige en de gewenste situatie gelijkaardig is;

	dag	avond	nacht
Woning op 10 m	68,1/61,1 dB(A)	68,1/61,1 dB(A)	68,1/61,1 dB(A)
Op 200 m	55/51 dB(A)	55/51 dB(A)	55/51 dB(A)

Overwegende dat kan vastgesteld worden dat de richtwaarden overschreden worden; dat er ook in het MER van het bedrijf is opgenomen dat er negatieve effecten te verwachten vallen van de uitbreiding; dat de motoren van de vrachtwagens tijdens het laden en lossen moeten stilgelegd worden; dat de ventilatoren op stal 12-13 aan de achterzijde geplaatst moeten worden, dat het lossen van voeder alleen overdag mag gebeuren;

Overwegende dat in het MER is opgenomen dat de voedersilo's zich tussen de gebouwen bevinden zodat het lossen grotendeels is afgeschermd; dat de laad- en losplaatsen voor de dieren van de nieuwe stal 12 en 13 zich ook achteraan bevinden; dat de dichtstbijzijnde woning zich op circa 180 m bevindt van de toekomstige laad- en losplaatsen voor vleesvarkens; dat het merendeel van de activiteiten daar zal plaatsvinden; dat in het MER gesteld is dat de in de MER berekende hinder ten opzichte van de dichtstbij gelegen woningen een overschatting is;

Overwegende dat het afvoeren van vleesvarkens overwegend 's nachts tussen 22u en 10u gebeurt; dat deze transporten hoofdzakelijk 's nachts moeten gebeuren; dat het laden van vleesvarkens ongeveer 3u duurt; dat laad- en losplaatsen zich tussen de bedrijfsgebouwen bevinden; dat het aangewezen is om in de bijzondere voorwaarden op te leggen dat de vrachtwagens hun motor moeten stilleggen tijdens het laden of lossen indien het draaien van de motor niet vereist is;

Overwegende dat de exploitant stelt dat de afvoer van mest (400 transporten/jaar) gebeurt tussen 6u en 20u; dat de exploitant stelt dat de aanvoer van voeder (350 transporten/jaar) gebeurt tussen 6u en 16u; dat de exploitant stelt dat de afvoer van melk (207 transporten/jaar) gebeurt tussen 7u en 22u; dat gelet op het hoge aantal van dergelijke transporten die niet noodzakelijk 's nachts of 's avonds moeten gebeuren, het aangewezen is om in de bijzondere voorwaarden op te leggen dat deze transporten alleen overdag mogen plaatsvinden;

Overwegende dat de exploitant stelt dat de aanvoer van brandstof (20 transporten/jaar) en de afvoer van kadavers (52 transporten/jaar) enkel overdag gebeurt; dat het aangewezen is dit ook in de bijzondere voorwaarden op te leggen;

Overwegende dat de centrifuge voor de mestverwerking in de loods is opgesteld; dat het geluid afkomstig van de centrifuge verwaarloosbaar is;

Overwegende dat wanneer de voorgestelde maatregelen en de maatregelen

opgenomen in de bijzondere voorwaarden strikt worden nageleefd, de geluidshinder voor de omgeving tot een aanvaardbaar niveau kan beperkt worden;
(...)"

3.10. Op 2 oktober 2012 weigert het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Assenede de stedenbouwkundige vergunning die is vereist voor de verandering van de inrichting. De aanvrager dient daarop een administratief beroep in, en op 7 februari 2013 verleent de deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen een stedenbouwkundige vergunning. Daarop dienen de huidige verzoekende partijen een verzoek tot vernietiging met een vordering tot schorsing in bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

IV. Onderzoek van het tweede middel

4. De verzoekende partijen voeren de schending aan van artikel 11, § 1, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, de artikelen 5, § 2, en 17 tot 19bis, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (Vlarem I), het zorgvuldigheidsbeginsel en de materiële motiveringsplicht.

Het middel houdt in essentie in dat de vergunning werd verleend na toevoeging van nieuwe en essentiële gegevens aan het dossier, met name een geur- en een geluidsstudie, en een transport- en een beplantingsplan, die geen deel hebben uitgemaakt van de aanvraag waarover het college advies heeft verleend en die voor het openbaar onderzoek ter inzage lag.

Zij stellen dat de bijkomende informatie van doorslaggevend belang was om de Vlaamse minister te overtuigen de gevraagde milieuvergunning te verlenen. Dit knelt volgens de verzoekende partijen des te meer omdat het schepencollege van Assenede in zijn ongunstig advies van 15 mei 2012 aangaf dat de vergunningsaanvraag problematisch was op het vlak van, onder andere, geur en

mobilititeit. Zij voegen eraan toe dat het oorspronkelijke advies van de afdeling Milieuvergunningen werd "omgevormd" op grond van de later toegevoegde stukken.

5. De verwerende partij antwoordt dat de geurstudie enkel een aantal verduidelijkingen van de vergunningsaanvraag bevat, doch geen substantiële wijziging. Er wordt enkel een vergelijking gemaakt tussen de geurberekeningen in het MER-rapport en diezelfde geurberekeningen mits toepassing van de omzendbrief LNE 2012/1 van 29 juni 2012 betreffende het toepassen van milderende maatregelen op varkensstallen in Vlaanderen. De geluidsstudie bestaat volgens haar uit een studie omtrent het geluidsdempend effect van het waspakket van een combiluchtwasser, en vormt een verduidelijking. Het transport- en het beplantingsplan moet, steeds volgens de verwerende partij, in de bijzondere voorwaarden worden opgelegd.

Zij merkt voorts op dat geen enkele reglementering zich ertegen verzet dat de vergunningaanvrager zijn aanvraag bijkomend toelicht. Ook is zowel de inrichting als de woonplaats van de verzoekende partijen gelegen in agrarisch gebied, en mag er van personen die ervoor kiezen om in zulk een gebied te wonen "een grotere tolerantie verwacht worden ten aanzien van hinder die voortvloeit uit agrarische activiteiten".

6. De tussenkommende partij werpt in de eerste plaats op dat de Raad van State enkel gevat is door de rechtsvraag "of de studies en plannen die werden toegevoegd door tussenkommende partij het voorwerp van de milieuvergunningaanvraag hebben gewijzigd". Door in het tweede middel een inhoudelijke kritiek te zien op de beoordeling van de vermeende hinder die verder reikt dan het louter citeren van onderscheiden adviezen en de stelling dat de plannen en studies niet eerder werden gevoegd in het openbaar onderzoek, wordt volgens haar aan het middel een te brede lezing gegeven.

7. In de memorie van wederantwoord voegen de verzoekende

partijen nog toe dat blijkt het project-MER het nemen van milderende maatregelen noodzakelijk werd geacht, maar dat er van die maatregelen geen spoor meer is terug te vinden.

8. In haar laatste memorie voegt de tussenkomende partij nog toe dat de aanvullende geurstudie van 21 december 2012 er in bestond om het positieve effect in kaart te brengen van de maatregelen voor stal 6 en dat, nu de omzendbrief dateert van na het project-MER, een aanvulling niet volstrekt onlogisch is. Tevens wijst zij op de marginale toetsingsbevoegdheid van de Raad van State.

Beoordeling

9. De afdeling Milieuvergunningen heeft haar advies fundamenteel gewijzigd nadat de exploitant een geurstudie had bezorgd die in zijn opdracht werd opgemaakt, buiten de MER-procedure om, en zonder betrokkenheid van de steller van het project-MER en van de administratie die het project-MER heeft goedgekeurd. Daarna heeft ook de bestreden beslissing de evaluatie van de te verwachten hinder en van de milderende maatregelen in het goedgekeurde project-MER terzijde geschoven, en heeft ze zich gebaseerd op de door de exploitant bezorgde geurstudie die niet in overeenstemming is met dat project-MER. De bijkomende geurstudie vormt niet enkel een verduidelijking, zoals de verwerende en de tussenkomende partijen trachten aan te tonen. De vraag of de conclusie die de bestreden beslissing aan die geurstudie heeft verbonden redelijk was, doet voor de gegrondheid van het middel niet ter zake. De verwerende partij mocht voor de evaluatie van de door de verzoekende partijen bedoelde essentiële gegevens van de aanvraag enkel steunen op het goedgekeurde project-MER dat een essentieel onderdeel uitmaakt van de vergunningsaanvraag.

Volgens artikel 4.1.4 van het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid beoogt de milieueffectrapportage, in de besluitvorming over acties die aanzienlijke milieueffecten kunnen veroorzaken, aan het milieubelang en de

veiligheid en de gezondheid van de mens een plaats toe te kennen die evenwaardig is aan de sociale, economische en andere maatschappelijke belangen. Ter realisatie van die doelstelling heeft ze als essentiële kenmerken :

- de systematische en wetenschappelijk verantwoorde analyse en evaluatie van de te verwachten gevolgen voor mens en milieu van een voorgenomen actie, en de beschrijving en evaluatie van de mogelijke maatregelen om de gevolgen van de voorgenomen actie op een samenhangende wijze te vermijden, te beperken, te verhelpen of te compenseren;
- de kwaliteitsbeoordeling van de verzamelde informatie;
- de actieve openbaarheid van de rapportage en de besluitvorming over de voorgenomen actie.

De overheid houdt bij haar beslissing over de voorgenomen actie rekening met het goedgekeurde rapport en met de opmerkingen en commentaren die daarover werden uitgebracht. Zij motiveert elke beslissing over de voorgenomen actie in het bijzonder met betrekking tot de aanvaardbaarheid van te verwachten gevolgen voor mens of milieu, en de in het rapport voorgestelde maatregelen (artikel 4.1.7 van het decreet).

Door te dezen het goedgekeurde project-MER voor een doorslaggevend aspect van de beoordeling ter zijde te schuiven, heeft de verwerende partij de rechten van de verzoekende partijen om met kennis van zaken hun bezwaren te laten gelden in het openbaar onderzoek geschonden. Voor essentiële elementen van de aanvraag werd aldus geen rekening gehouden met het goedgekeurde project-MER, maar wel met de geurstudie van 21 december 2012. Daardoor heeft de minister als overheid in beroep een vergunning verleend op grond van een essentieel gewijzigde aanvraag, die nooit behandeld is geweest in eerste administratieve aanleg.

Het is van groot belang dat bij beslissingen over milieuvergunningsaanvragen moet kunnen worden vertrouwd op de beoordeling door deskundigen, zoals de adviesverleners die de vergunnigverlenende overheid

bijstaan. Bij aanvragen voor exploitaties die aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben moet een uitvoerig MER worden voorgelegd, onderworpen aan bijzondere vereisten, waaronder een voorafgaande goedkeuring door het bestuur van de te hanteren methodologie, en een inhoudelijke toetsing van het rapport vooraleer het kan worden aangewend in de vergunningsprocedure.

Gelet op de essentiële kenmerken van de milieueffectrapportage, en de doorwerking ervan in de besluitvorming moet het goedgekeurde project-MER worden beschouwd als een essentieel onderdeel van de milieuvergunningsaanvraag. Er kan niet worden aanvaard dat een andere studie in de plaats wordt gesteld van essentiële gegevens van een project-MER dat werd opgesteld overeenkomstig de beslissing van de bevoegde administratie inzake de inhoud en methodologie, en dat vervolgens na inhoudelijke toetsing door die administratie werd goedgekeurd. Dit is niet in overeenstemming met "de kwaliteitsbeoordeling van de verzamelde informatie". Het doet daarbij niet ter zake in welke stand van de procedure de betreffende studie aan de aanvraag wordt toegevoegd.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 22 maart 2013 waarbij het beroep ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen van 13 september 2012, houdende het deels verlenen aan de BVBA An-Pigs van de milieuvergunning voor het veranderen van een gemengde veehouderij, gelegen aan de Schare 40a te Bassevelde, gegrond wordt verklaard en de beroepen beslissing wordt gewijzigd.

2. Dit arrest dient bij uittreksel te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

3. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 1.050 euro.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 125 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van twee april tweeduizend vijftien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Eric Brewaeys,	kamervoorzitter,
Carlo Adams,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Bart Tettelin,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Bart Tettelin

Eric Brewaeys